

PATVIRTINTA
Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2021 m. kovo d. sprendimu Nr. TS-

ENERGINIO EFEKTYVUMO DIDINIMO KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS DAUGIABUČIUOSE GYVENAMUOSIUOSE NAMUOSE PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Energinio efektyvumo didinimo Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose metų programos (toliau – Programa) paskirtis – atkurti ar pagerinti Kupiškio rajone esančių daugiabučių namų technines ir energines normatyvines savybes, siekiant esminių statinio reikalavimų visumos išlaikymo, šiluminės energijos sąnaudų sumažinimo ir racionalaus energinių išteklių naudojimo, gyventojų išlaidų šildymui sumažinimo bei gyvenimo kokybės pagerinimo.

2. Programa parengta Kupiškio rajono savivaldybei vykdant Lietuvos Respublikos statybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pavestą statinių naudojimo priežiūros funkciją, taip pat vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-754 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ patvirtinimo“, statybos techniniu reglamentu STR 2.01.01(6):2008 „Esminis statinio reikalavimas „Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. D1-131 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.01(6):2008 „Esminis statinio reikalavimas „Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“ patvirtinimo“ ir statybos techniniu reglamentu STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-971 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“ patvirtinimo“. Parengtos programos nuostatos suderintos su Lietuvos Respublikos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymu ir Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213 „Dėl Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos patvirtinimo.

3. **Kvartalas** – gyvenamosios vietovės urbanizuotos ar urbanizuojamos teritorijos struktūros elementas, kurį mažiausiai iš trijų pusių riboja inžinerinių komunikacijų koridoriai ar natūralūs barjerai – žemės reljefo formos, vandens telkiniai, želdiniai, antropogeniniai komponentai ir kt.

II SKYRIUS ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Kupiškio rajono savivaldybės gyvenamųjų namų sąrašė įrašyti 208 daugiabučiai gyvenamieji namai (Kupiškio mieste – 141, Subačiaus mieste – 14, likę 53 – seniūnijų teritorijose), iš kurių 16 administruojami Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.83 straipsnyje numatyto jungtinės veiklos sutarties pagrindu veikiančio atstovo, 30 daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojai yra įsteigę bendrijas, o 133 daugiabučius gyvenamuosius namus administruoja daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administratorius – akcinė bendrovė „Kupiškio komunalininkas“ bei vieną daugiabutį gyvenamąjį namą – UAB „Aukštaitijos būstas“. Beveik visi Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučiai namai pastatyti iki 1993 m., kai vyravo plytinių ir stambiaplokščių tipinių daugiabučių namų statyba. Šių namų išorinių atitvarų šiluminės varžos charakteristikos prastos, neatitinka esamų normatyvinių reikalavimų, žemi energinio efektyvumo standartai.

5. Daugiausia daugiabučių gyvenamųjų namų – 141 yra Kupiškio mieste, tai sudaro apie 67 proc. visų rajono daugiabučių namų. Daugiausiai jų pastatyta 1975–1993 m., todėl šiuo metu jų fizinė būklė prasta: sienos, stogai bei kitos pastatų konstrukcijos yra nusidėvėjusios, dėl blogos jų būklės patiriami dideli šilumos energijos nuostoliai. Rajone vyrauja 2–5 aukštų plytų mūro ar blokiniai pastatai. Vidutiniškai namuose yra 20 butų, vidutinis butų plotas sudaro apie 52 kv. m.

6. AB „Panevėžio energija“ duomenimis Kupiškio mieste 2019–2020 m. vidutinė centralizuoto šildymo kaina visą šildymo sezoną buvo lygi 5,30 ct/kWh su PVM. Palyginus penkių daugiausiai šilumos energiją suvartojančių daugiabučių gyvenamųjų namų rodiklius gauti duomenys, kad šilumos kaina lygi 5,80 Eur/kv. m per visą šildymo sezoną, tuo tarpu atnaujintuose (modernizuotuose) daugiabučiuose namuose šildymo kaina skaičiuojama kaina 2,67 Eur/kv. m per visą šildymo sezoną. Visuose daugiabučiuose namuose nurodoma, kad šildymui gyventojai vidutiniškai sunaudojo 4,64 Eur/kv. m per visą šildymo sezoną.

7. Naujai pastatyti ir (ar) renovuoti daugiabučiai namai, pagal šiuo metu galiojančius energinio efektyvumo reikalavimus, vienam kvadratiniam metrui per šildymo sezoną suvartoja gerokai mažiau šilumos energijos šildymui, negu senos statybos pastatai. Tačiau atlikus senų daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) darbus ir įgyvendinus kompleksines energijos taupymo priemones (apšiltinus sienas ir stogus, pakeitus langus bei atnaujinus šildymo sistemas)

juose gali būti pasiekiamas panašus energijos suvartojimo rodiklis kaip ir naujai pastatytuose ar renovuotuose namuose. Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra atnaujintas 41 daugiabutis gyvenamasis namas. Šiuo metu atnaujinimas (modernizavimas) vykdomas Kupiškio mieste – 8 daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, Šepetos k., Kupiškio r., – 2 daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose. UAB „Kupiškio komunalininkas“ – „Energetinio efektyvumo didinimo Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučiuose namuose 2013 – 2020 metų programos“ administratorius pažymi, kad Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje planuojama renovuoti dar 7 daugiabučius gyvenamuosius namus, kurie yra proceso stadijoje. Atnaujinimo (modernizavimo) proceso metu įdiegiamos atskiros šilumos energijos taupymo priemonės (apšiltinamos sienos, stogai, atliekami kiti darbai), tačiau tam, kad būtų pasiekti efektyvūs rezultatai, daugiabučių namų atnaujinimą reikia vykdyti kompleksiskai, įgyvendinant visumą priemonių, padėsiančių užtikrinti optimaliausius rezultatus (pavyzdžiui, įdiegiant kvartalinę daugiabučių gyvenamųjų namų atnaujinimo sistemą).

8. Atsižvelgiant į atnaujintų daugiabučių namų patirtį, manytina, jog įgyvendinant pagrindines daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) priemones (apšiltinant sienas, stogą, pakeičiant langus, atnaujinant šildymo sistemą), energijos taupymo potencialas vidutiniškai sudaro apie 50 proc., o atskirais atvejais siekia ir iki 60 proc. Viena pagrindinių problemų, ribojančių galimybes atnaujinti daugiabučius namus, yra menkos gyventojų finansinės galimybės nuosavomis lėšomis įgyvendinti namo atnaujinimo (modernizavimo) projektus bei įdiegti energinį efektyvumą didinančias priemones. Tačiau esant palankioms kreditavimo sąlygoms atsiranda galimybė dėl sumažėjusių mokėjimų už pastato šildymą sutaupytais lėšomis padengti namo atnaujinimo priemonių įgyvendinimui suteiktus kreditus.

9. Didėjant šilumos energijos kainai, racionalus ir pagrįstas energijos vartojimas daugiabučiuose namuose yra ne tik pačių gyventojų, bet ir Kupiškio rajono savivaldybės bei visos šalies problema. Dėl prastos socialinės situacijos daugėja gyventojų, neišgalinčių nuosavomis lėšomis apmokėti šildymo sąskaitų, o tai sąlygoja didėjančias kompensacijų už šildymą išlaidas. Programos įgyvendinimas padėtų sumažinti šiuo metu patiriamus šilumos energijos nuostolius, mažinti gyventojų patiriamas išlaidas šildymui, sudarytų prielaidas užtikrinti statinių reikalavimų visumą daugiabučiuose namuose, skatintų būsto savininkus racionaliai vartoti energiją, prisidėtų prie pastatų techninės būklės gerinimo ir išlaidų jų priežiūrai mažinimo.

10. Įgyvendinant Programą, Kupiškio rajono savivaldybėje pirmiausia numatoma tęsti daugiausia šilumos energijos suvartojančius daugiabučius namų atnaujinimą, kurių gyventojai išreiškė pritarimą. Artimiausiu metu planuojama atnaujinti šiuos daugiabučius gyvenamuosius namus: Aukštaičių a. 9, Subačiaus m., Melioratorių g. 10, Noriūnų k., Gedimino g. 38, Kupiškio m.,

A. Purėno g. 4, Kupiškio m., Krantinės g. 16, Kupiškio m., Vytauto g. 36, Kupiškio m., Vytauto g. 61, Kupiškio m.

11. Gavusi gyventojų pritarimą daugiabučių namų atnaujinimui (modernizavimui) atlikti, uždaroji akcinė bendrovė „Kupiškio komunalininkas“ (toliau – Programos įgyvendinimo administratorius) vykdys investicijų planą šių daugiabučių namų savininkams pristatymo, numatomų įgyvendinti priemonių suderinimo bei kitus susijusius darbus. Gavęs daugiabučių namų savininkų pritarimą, Programos įgyvendinimo administratorius bus įgaliotas atlikti Programos įgyvendinimą pavedant jam daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų parengimo, įgyvendinimo ir finansavimo organizavimo bei administravimo funkcijas.

12. Įgyvendinant Programą įgyta patirtis bei sukurta daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) geroji praktika, organizacinė, teisinė bei techninė bazė panaudojama kitiems Kupiškio rajono savivaldybės iniciatyva numatomiems įgyvendinti energinio efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimo projektams, apimantiems likusius renovuotinus daugiabučius namus.

III SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

13. Programos įgyvendinimo tikslai:

13.1. sumažinti daugiausiai energijos vartojančiuose Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučiuose namuose suvartojamos šiluminės energijos sąnaudas pasiekiant ne mažesnę kaip C daugiabučių namų energinio naudingumo klasę;

13.2. sumažinti daugiabučių namų gyventojų patiriamas išlaidas už suvartotą šilumos energiją, pagerinti gyventojų gyvenimo kokybę bei komforto sąlygas, užtikrinti racionalų energinių išteklių vartojimą, sumažinti aplinkos taršą dėl išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo;

13.3. užtikrinti, kad daugiabučiai namai atitiktų teisės aktuose numatytų esminių statinio reikalavimų visumą, kad naudojamos šiluminės energijos kiekis, atsižvelgiant į vietovės klimato sąlygas ir gyventojų poreikius, neviršytų reikiamos ribos. Užtikrinti pastatų konstrukcinių elementų ir inžinerinių sistemų stabilumą bei atitikimą šiuolaikiniams teisės aktų reikalavimams.

14. Programos uždaviniai:

14.1. parengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono daugiabučiuose namuose priemones, kurios yra būtinos siekiant sumažinti energijos suvartojimą bei užtikrinti šių namų atitikimą teisės aktuose nustatytų privalomųjų (esminių) statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimų visumai;

14.2. užtikrinti, kad Programos įgyvendinimo metu būtų parengtos organizacinės, techninės, finansinės ir teisinės priemonės, kuriomis būtų galima rengti ir įgyvendinti tolesnes energinio efektyvumo didinimo programas.

IV SKYRIUS

PRIEMONĖS, NUMATOMOS ĮGYVENDINTI DAUGIABUČIUOSE NAMUOSE

15. Siekiant sumažinti energijos suvartojimo sąnaudas ir užtikrinti daugiabučių namų atitikimą esminių statinio reikalavimų visumai, atrinktuose neefektyviai energiją vartojančiuose Kupiškio rajono daugiabučiuose namuose planuojama įdiegti energinį efektyvumą didinančias priemones.

16. Visuose pagal šią Programą atnaujinamuose Kupiškio rajono daugiabučiuose namuose energinio efektyvumo didinimo priemonės turi būti parinktos taip, kad būsto savininkų bendros išlaidos šiluminės energijos sąnaudoms ir investicijoms padengti nebūtų didesnės negu dabartinės išlaidos vien už šilumos energiją šildymui padengti.

V SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

17. Daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų valdytojai (daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrija, bendrojo naudojimo objektų valdymui sudarytos jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.84 straipsnio nuostatas paskirtas bendrojo naudojimo objektų administratorius) atlieka visus veiksmus, susijusius su Programos įgyvendinimu ir privalomus jiems teisės aktų nustatyta tvarka.

18. Programos įgyvendinimo administratorius, kuriam butų ir kitų patalpų savininkų sprendimu pavedama organizuoti atnaujinimo projekto įgyvendinimo administravimą, atlieka visus veiksmus, susijusius su Programos ir parengtų investicijų planų įgyvendinimu: rengia investicinius planus, rengia projektus, organizuoja projektų ekspertizės atlikimą, skolinasi lėšas iš kredito įstaigų, organizuoja rangos darbų (įskaitant ir projektavimo darbus) pirkimus, statybos techninės priežiūros paslaugų pirkimus, organizuoja ir prižiūri statybos darbų atlikimą ir užtikrina jų įgyvendinimo kokybę. Programos įgyvendinimo administratorius teikia prašymus Kupiškio rajono savivaldybės tarybai dėl konkretaus daugiabučio gyvenamojo namo įtraukimo į Programą ir gauna jos pritarimą.

19. Programos įgyvendinimą ir Programos įgyvendinimo administratoriaus darbą prižiūri ir kontroliuoja Administracija. Programos įgyvendinimo administratorius atsiskaito už savo veiklą Administracijai. Esant reikalui ji imasi neatidėliotinų veiksmų, siekiant užtikrinti efektyvų Programos įgyvendinimą ir Programos įgyvendinimo administratoriaus darbą.

20. Už Programos įgyvendinimą ir jos rezultatus yra atsakinga Administracija ir Programos įgyvendinimo administratorius.

VI SKYRIUS

PROGRAMOS FINANSAVIMAS

21. Programai įgyvendinti teisės aktų nustatyta tvarka numatoma gauti finansavimą iš Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos, Klimato kaitos specialiosios programos ir kitų teisėtų šaltinių.

22. Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programoje numatytais lėšomis bus teikiamas lengvatinis kreditas, valstybės lėšomis iš dalies arba visiškai dengiama projekto parengimo ir statybos techninės priežiūros išlaidų bei investicijų, tenkančių investicijų plane nurodytoms valstybės remiamoms energinį efektyvumą didinančioms priemonėms įgyvendinti. Šios paramos investicijų dydis bus nustatytas pagal parengtus investicijų planus ir rangos sutarčių pasirašymo datą.

23. Esant galimybei, Programos įgyvendinimui gali būti panaudojamos ir kitų finansavimo šaltinių lėšos.

24. Visų šiame skyriuje nurodytų finansavimo šaltinių parama Programai įgyvendinti skiriama vadovaujantis atitinkamais paramos naudojimą reglamentuojančiais teisės aktais (Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymu, Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu ir kitais teisės aktais).

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Programos įgyvendinimo stebėseną atlieka ir jos eigą prižiūri Administracija.

26. Programa gali būti bet kuriuo metu papildoma Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai paskelbus naujus kvietimus ar rajono gyventojams apsisprendus dėl jų būsto atnaujinimo. Dėl šios priežasties konkretus Programos įgyvendinimo terminas nėra nustatomas.

27. Programa taip pat gali būti keičiama ir papildoma atsižvelgiant į daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų energinio efektyvumo didinimo sistemos sukūrimą, apimančią pastatų, infrastruktūros objektų, inžinerinių tinklų atnaujinimą, gyvenamosios aplinkos tvarkymą, orientuotą į Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamas regionų plėtros programas, kurių tikslas – užtikrinti darnią teritorijų (kvartalų) plėtrą ir tvarkybą.
